

Editorial

Vážené dámy, vážení pánové, v podzimním čísle Vám opět přinášíme konkrétní příklady pochybení při nakládání s obecním majetkem či při vyhlásování veřejných zakázek a v neposlední řadě i ochutnávku z nové publikace věnované Whistleblowingu. V zájmu rozšíření našich služeb jsme výrazně posílili náš tým o druhou advokátku, Andreu Kohoutkovou. Jsme připraveni Vám poskytnout rozšířené právní poradenství, pokud se setkáte s projevy střetu zájmů, klientelismu, úplatkářství nebo nehospodárného nakládání s veřejným majetkem.

Naši **webovou právní poradnu** jsme obohatili o novou kapitolu týkající se odpovědnosti zaměstnanců a volených zástupců obce vůči obci. Postupně budeme doplňovat i **praktické zkušenosti** s tím, jak obce či jiné subjekty hospodařící s veřejnými prostředky (ministerstva, příspěvkové organizace, městské společnosti atp.) odpovědnost za škodu vymáhají. Uvítáme i jakékoli informace o dobré praxi z Vašeho okolí, ať se již bude jednat o obce a města, nebo sféru státní správy.

Na našich stránkách naleznete praktické rady z těchto oblastí:

- právo občana a zastupitele na informace
- veřejné zakázky
- střet zájmu
- veřejná podpora (dotace)
- rozhodovací procesy obcí
- hospodaření obcí - prodej, pronájem
- odpovědnost vůči obci

Budeme rádi, pokud naši činnost podpoříte umístěním **banneru** odkazující na **webovou právní poradnu** na Vaše webové stránky.

Se srdečným pozdravem

Martin Kameník, předseda Oživení, o. s.

PODNĚTY TÝKAJÍCÍ SE KORUPCE
(veřejné zakázky, nakládání s majetkem, dotace)

PŘIJÍMÁME NA TĚCHTO KONTAKTECH:

OŽIVENÍ, o. s.

Muchova 13, 160 00 Praha 6

Tel. 257 531 983

e-mail: poradna@oziveni.cz

NÁŠ TÝM

Petra Bielinová

advokátka

Po absolvování právnické fakulty UK Praha zaměřila do advokacie, kde v letech 2004 až 2010 vykonávala generální praxi. Od r. 2011 spolupracuje s Oživením, věnuje se zejména správnímu právu a sporné agendě, pravidelně publikuje v odborných časopisech a na [blogu](#).

Andrea Kohoutková

advokátka

Po absolvování právnické fakulty UK v Praze vykonávala generální praxi. Postupně získala zkušenosti převážně v oblasti litigací, závazkové agendy a insolvenčního práva. Od roku 2013 spolupracuje s Oživením, kde se zabývá především problematikou správního práva.

PODPOŘTE NÁS

Rada nesmí (ani nepřímo) rozhodovat o prodeji nemovitostí

O prodeji nemovitého majetku obce může rozhodovat pouze zastupitelstvo obce, nicméně je obecně přijímán i takový výklad zákona, že přijmout rozhodnutí o zveřejnění záměru na prodej je oprávněna i rada obce v rámci své „zbytkové pravomoci“.

Nezřídka je tato však tato „zbytková“ pravomoc rady **mylně** vykládána i tak, že jí přísluší provádět pro zastupitelstvo jakýsi „kvalifikovaný předvýběr“ z obdržených nabídek a tedy rozhodovat o tom, které nabídky, popřípadě zda vůbec nějaké, bude zastupitelstvu předloženo k projednání.

Z praxe: město Cheb

Rada města Cheb rozhodla v prosinci 2012 o zveřejnění záměru na prodej pozemku za účelem výstavby „restaurace typu Mc Donalds“. Když se však do soutěže přihlásil neočekávaný zájemce, nebyly nabídky postoupeny zastupitelstvu, ale záměr na prodej byl zrušen a později vyhlášen jinak. Na základě podnětu Oživení konstatovalo Ministerstvo vnitra pochybení města a doporučilo městu, aby nabídky byly předloženy zastupitelstvu ke konečnému rozhodnutí ve věci.

Ministerstvo mimo jiné konstatovalo, že je třeba, aby o konečném zamítnutí nabídek rozhodlo zastupitelstvo města, neboť rozhodnutí o převodu nemovitých věcí je vyhrazenou pravomocí zastupitelstva.

Podrobnosti a dokumenty naleznete [zde](#).

Aktualita: zrušená soutěž pro nejasná hodnotící kritéria

V březnu 2013 uveřejnila akciová společnost Centrum Palmovka, jejímž jediným akcionářem je Městská část Praha 8, **výzvu k podání nabídky a prokázání kvalifikace** na veřejnou zakázku Technický dozor investora a koordinátor BOZP vázající se k výstavbě objektu Nová Palmovka.

Městská společnost zvolila pro hodnocení nabídek velmi neurčitá kritéria, které neumožňovala objektivní hodnocení nabídek.

Ze stanoviska Ministerstva vnitra, Cheb:

O konečném zamítnutí nabídek musí vždy rozhodnout zastupitelstvo města, neboť rozhodnutí o převodu nemovitých věcí je dle § 85 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích vyhrazeno zastupitelstvu.

Vyloučit nabídky, které nesplnily podmínky stanovené v záměru na prodej nemovitosti, by mohl učinit jiný orgán než zastupitelstvo města pouze v případě, pokud by podmínky výběrového řízení předem určilo zastupitelstvo a zároveň pověřilo jiný orgán, aby podle těchto kritérií vyloučil nabídky, které stanovená kritéria nesplní. Pokud podmínky výběrového řízení schválila rada města, je třeba, aby o zamítnutí nabídek rozhodlo zastupitelstvo města.

V podrobnostech odkazujeme na publikaci odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra *Právní úprava dispozic obecním majetkem podle zákona o obcích – komentář právní úpravy podle publikované judikatury a výkladové praxe Ministerstva vnitra* str. 66 a násl.

Poznámka k odkazu na publikaci MV: dokument naleznete pod písm. c) různé

Jen těžko si lze představit, jak hodnotící komise objektivně zhodnotí, která procesní schémata jsou **srozumitelnější** a které mechanismy jsou **průhlednější**?

Na základě podnětu Oživení zahájil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže správní řízení. Zadavatel v květnu 2013 zadávací řízení zrušil.

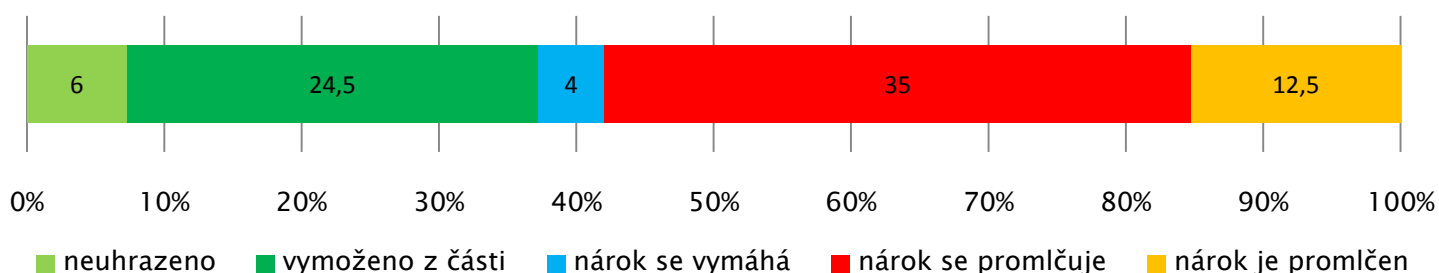
Podrobnosti a dokumenty naleznete [zde](#).

Vnímají zadavatelé zaplacenou pokutu ÚOHS jako škodu?

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) ukládá za porušení zákona kromě jiných nápravných opatření i pokuty. Zaplacením pokuty vzniká na majetku obce (nebo jiného zadavatele) škoda. Tuto škodu je obec dle výslovného ustanovení zákona o obcích (o hlavním městě Praze) povinná vymáhat po osobách, které jsou za vznik škody odpovědné.

Za chybný postup obce, který vedl k uložení pokuty, vždy odpovídají konkrétní osoby, a to jak zaměstnanci (příprava podkladů), tak i volení zástupci (rada obce, zastupitelstvo obce – podle toho, který orgán přijal rozhodnutí), popřípadě i třetí subjekty (advokátní kanceláře apod.), které si obec najala na administraci veřejné zakázky.

Počet rozhodnutí ÚOHS, analýza r. 2013

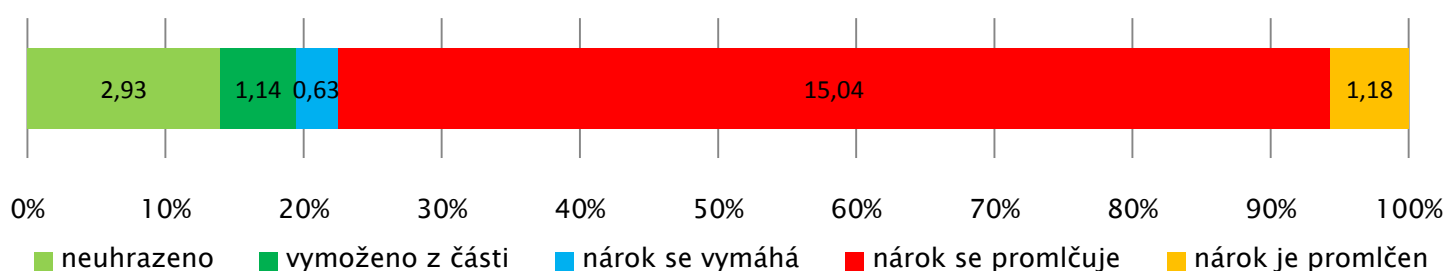
Oživení provedlo v roce 2009 na vybraném vzorku pokut Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) analýzu, jak obce (ne) vymáhají škodu, která obci vznikla zaplacením pokuty. Z analýzy v roce 2009 vyplynulo, že jen tři čtvrtiny obcí (počítáno dle počtu rozhodnutí) považovaly zaplacenou pokutu za škodu na majetku obce.

V roce 2009 žádná z oslovených samospráv neuvedla, že by škodou na majetku obce mohla být i vyšší částka, než samotná pokuta (například vrácená dotace, soudní výlohy, náklady na opakování zrušené soutěže). K samotnému vymáhání škody přistoupilo pouhých 10% obcí (dle počtu rozhodnutí).

V tomto ohledu se situace v roce 2013 přeci jen trochu zlepšila, i když stále mnoho zadavatelů nevymáhá škody po zodpovědných osobách. Nově se objevily i samosprávy, které do způsobené škody počítají i jiné náklady obce, než „pouhé“ uhrazení pokuty. Téměř 38% pokut (počítáno dle počtu rozhodnutí, tj. 25 rozhodnutí) je dnes vymáháno po osobách, které jejich vznik zavinily. Jedná se však pouze o pokuty do výše 100 tisíc Kč. Pokud srovnáme účinnost vymáhání dle objemu uložených pokut, je vymáháno stále jen 10 % pokut, tedy z 18 milionů Kč pouze 1,8 milionu Kč. Samosprávy, které škodu nevymáhaly samy od sebe, postupně vyzýváme k dodržování zákona.

Podrobnosti lze [sledovat v monitoringu vymáhání škod](#).

Objem pokut ÚOHS (mil. Kč), analýza r. 2013

Whistleblowing v České republice

Oživení provozovalo v letech 2011–12 protikorupční telefonní linku 199, na níž se obraceli oznamovatelé, kteří měli podezření na konkrétní nekalé jednání na svém pracovišti anebo na určitou neehospodárnost při nakládání s veřejnými prostředky.

Oznamovatelé se běžně potýkají s nezájmem a neochotou svých nadřízených problém řešit, popřípadě přímo s odvetnými akcemi svého zaměstnavatele, mezi něž patří šikana na pracovišti a ukončení pracovního poměru. Někteří z oznamovatelů čelili také křivému obvinění z nejrůznějších trestných činů.

Nabyté zkušenosti z linky 199 na straně jedné a dlouhodobý nezájem zákonodárců řešit problematiku ochrany oznamovatelů na straně druhé, nás vedla ke zpracování právě vydávané studie.

Naším cílem je podpořit debatu o roli oznamovatelů, jejich významu pro společnost, podílu na odhalování korupce a plýtvání veřejnými prostředky, a zároveň přinést i konkrétní doporučení pro legislativní řešení v České republice na základě některých mezinárodních příkladů dobré praxe. Publikaci jsme obohatili také o několik příběhů českých whistleblowerů.

Publikaci naleznete [zde](#).

Oprava: v minulém čísle 2013/02 byl na straně 2 chybně citován Nejvyšší správní soud. Jedná se o rozsudek Nejvyššího soudu.

Příběh první: přemýšlivý občan

Občan obce

V únoru 2011 přijala protikorupční poradna Oživení oznámení o údajném neefektivním využívání finančních prostředků z fondů EU. Jednalo se o projekt spolupráce v regionu Frýdlantsko – Horné Kysuce, do něhož bylo začleněno 22 obcí v příhraniční oblasti. Projekt, jehož cílem mělo být posílení spolupráce obyvatel příhraničních oblastí díky nově zavedené informační technologii, byl z 85 % hrazen z dotace EU a zbylé prostředky plynuly ze státního rozpočtu a rozpočtů obcí obou regionů. Do projektu byl zahrnut také šifrovací systém, jehož pořízení zvyšovalo náklady natolik, že nemohly být vyváženy jeho minimálním přínosem (šifrovaná, tzv. zabezpečená komunikace mobilním telefonem mezi 22 obcemi). Celý případ dospěl po vzájemné spolupráci k podání podnětu na provedení kontroly ze strany Ministerstva pro místní rozvoj a byl také medializován. Po celou tuto dobu bylo potřeba pečlivě střežit totožnost oznamovatele, který v okolí pociťoval a stále pociťuje snahu o odhalení osoby „práskače“.

Příběh druhý: příliš aktivní zaměstnanec

Ondřej Závodský

Právník Ondřej Závodský byl od roku 2005 vedoucím právního oddělení Zařízení služeb ministerstva vnitra. Z této pozice měl možnost přístupu k informacím, na jejichž základě opakovaně upozorňoval na špatné nastavení systému, které vede k rozkrádání v rámci nájemních vztahů a dalším protiprávním transakcím. Místo toho, aby jeho upozornění byla prověřena, přišlo od nadřízených osob přeřazení do nižší funkce, jehož účelem bylo odtržení od zdroje informací. Spolupracovníci, kteří se postavili na stranu pana Závodského, sdíleli v mírnější formě jeho pracovní osud. Vedlejším efektem, jehož negativní dopad byl ale patrně ještě silnější, byly také anonymní výhrůžky namířené proti dětem pana Závodského.

Pokračování příběhů naleznete [zde](#).